
Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2011

Strömsunds kommun

*Anneth Nyqvist
Erik Palmgren
Lisbet Östberg
Hans Stark*

30 mars 2011

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	3
2.2	Revisionsfråga och metod	3
3	Granskningsresultat	5
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1	Förvaltningsberättelse	5
3.1.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	5
3.1.1.2	Investeringsredovisning	6
3.1.1.3	Driftredovisning	6
3.1.2	Balanskrav	7
3.1.3	God ekonomisk hushållning	8
3.1.3.1	Finansiella mål	8
3.1.3.2	Mål för verksamheten	8
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	8
3.2	Rättvisande räkenskaper	9
3.2.1	Resultaträkning	9
3.2.2	Balansräkning	10
3.2.3	Kassaflödesanalys	10
3.2.4	Sammanställd redovisning	10
3.2.5	Tilläggsupplysningar	Fel! Bokmärket är inte definierat.

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen, utifrån de presenterade finansiella rapporterna, i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att årsredovisningen inte till fullo uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och därmed inte heller är upprättad i enlighet med god redovisnings-sed. Följande poster omfattas:

- Underhållskostnader motsvarande 8,6 mnkr samt diverse projekt och övriga kostnader motsvarande, 6,2 mnkr, som ur redovisningssynpunkt bör hän-föras till 2012 har felaktigt kostnadsförts på 2011. Enligt god redovisnings-sed ska kostnader bokföras det år de redovisningsmässigt uppstår.
- Redovisningen av pensioner intjänade före 1998 följer inte reglerna i KRL (kommunala redovisningslagen). Avvikelsen bedöms inte påverka en utomstående bedömning av kommunens ekonomi negativt och avvikelsen förekommer i andra kommuner och enligt det "allmänna rättsmedvetandet" uppfattas den inte som allvarlig. Resultateffekten motsvarar ca 20 mnkr.

Vi menar att det är viktigt att kommunen respekterar grundläggande principer gällande god redovisningssed. Redan i förra årets revisionsrapport påpekades att vissa poster kostnadsförts på 2010 men som ur redovisningssynpunkt borde ha hänförts till 2011. Vi kommenterade även att vi i diskussioner med ekonomienheten betonat vikten av att upprätthålla en god kvalitet i redovisningen och att rutinerna borde ses över inför nästa års bokslut.

Revisorerna har haft en träff med kommunstyrelsens presidium och kommun-ledningen där lagens krav och normgivning gällande god redovisningssed påtalades samt att de felaktiga posterna borde rättas i årsredovisningen för 2011. Vi har senare fått beskedet att någon rättning inte är aktuell men att ekonomienheten framför att de under 2012 har för avsikt att tillsammans med revisorerna se över redovisningsprinciperna.

Vår bedömning är att revisorerna bör avstyrka att årsredovisningen ska gå vidare till fullmäktige med anledning av att den inte ger en rättvisande bild av kommunens resultat och ställning.

Kommunen har under 2011 överfört medel till pensionsstiftelse . Redovisnings-mässigt har kommunen valt att minska pensionsskulden vilket är vanligt före-kommande bland kommuner som bildat pensionsstiftelse. Enligt vår uppfattning bör stiftelsen istället redovisas som en tillgång eftersom kommunen fortfarande har kvar hela åtagandet. Under 2012 förväntas RKR (Rådet för kommunal redovisning) ta ställning i denna fråga och vi kommer därför att löpande föra diskussioner med ekonomienheten om den redovisningsmässiga hanteringen av stiftelsen.

Vi bedömer att kommunens ekonomiska situation och utveckling är relativt god. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b). Nämndernas budgetföljsamhet har förbättrats väsentligt de senaste två åren.

Resultatet är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. När det gäller verksamhetsmålen finns det inga beslutade mål i 2011 års budget men uppföljning har gjorts mot tidigare mål. Målet avseende lokalytor uppnås inte och målet om att antalet anställda ska anpassas efter omvärld och demografi anser vi är svårt att göra någon bedömning utifrån kommentarerna i förvaltningsberättelsen. Vi menar dock att denna uppföljning tydligare borde ha kopplats mot begreppet god ekonomisk hushållning.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- Kommunal redovisningslag 5 kap 4 § Pensionsutbetalningar. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen. Kommunen redovisar pensionsförmåner intjänade före 1998 i balansräkningen som en avsättning istället för ansvarsförbindelse.
- RKR:s (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Investeringsbidrag bruttoredo visas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

Tidplaner och tydliga anvisningar med en genomtänkt struktur har upprättats. Underlagen i form av specifikationer och bilagor som styrker redovisningen är upprättade med god ordning.

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL. Förvaltningsberättelsen är överskådlig och väl disponerad och ger relevant information. Omvärldsanalys finns till viss del under avsnittet "Strömsund på god väg". Däremot menar vi att kommentarer och analyser kring framtidsfrågor kan utvecklas i den övergripande förvaltningsberättelsen.

Kommunen gör i årsredovisningen en samlad uppföljning av de finansiella målen. När det gäller verksamhetsmålen har kommunfullmäktige inte fastställt verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning för 2011. En uppföljning görs dock mot de tidigare målen, men vi saknas en koppling till begreppet god ekonomisk hushållning. Samtliga finansiella mål uppfylls medan måluppfyllelsen gällande verksamhetsmålen är sämre.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild utifrån de presenterade finansiella rapporterna. Förvaltningsberättelsen beskriver till viss del vilka utmaningar kommunen står för under kommande år.

Förvaltningsberättelsen innehåller uppgifter om pensionsåtagande och pensionsmedelsförvaltningen. Olika finansiella nyckeltal redovisas.

Händelser av väsentlig betydelse

Förvaltningsberättelsen innehåller en beskrivning av väsentliga händelser i kommunen som är av betydelse för det samlade resultatet.

Förväntad utveckling

Varje nämnd har under avsnittet "Nämnderna inför 2012" och även under rubriken "Framtid" i respektive verksamhetsberättelse kommenterat förväntade och planerade förändringar. I förvaltningsberättelsen beskrivs till viss del viktiga framtidsfrågor.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1 a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt att den är åldersindeldad. I övrigt är den personalekonomiska redovisningen innehållsrik och åskådliggörs både i form av diagram och verbal information som t

ex personalpolitiskt program, sysselsättningsgrad, rehabilitering och framtida pensionsavgångar.

Den totala sjukfrånvaron har minskat ytterligare, från 5,4 % till 5,2 %. Även långtidssjukfrånvaron har minskat under året.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation och särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen i enlighet med RKR 8.2. I särskilda avsnitt finns också en verksamhetsberättelse för respektive bolag i likhet med vad som gäller för de kommunala nämnderna.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I förvaltningsberättelsen redovisas upplysningar om pensionsmedel och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR 7.1 samt RKR 17. Sammanställningen av det samlade åtagandet för pensioner görs både i verbal form och i tabell.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

Detta område avser information och analys rörande prestationer, kvalitet och mål. Nämnderna har redovisat olika typer av nyckeltal för verksamheten och de går att följa under en treårsperiod. Nyckeltalen ger en bra och överskådlig information om verksamheten, redovisningen kan med fördel även kompletteras med kommentarer och analyser till dessa.

Vi menar att redovisningen av utfallet för god ekonomisk hushållning i ett verksamhetsperspektiv är bristfällig. Förvaltningsberättelsen bör även innehålla en beskrivning av hur kommunstyrelsen och nämnderna arbetar med styrning och uppföljning.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar. Kommunens nettoinvesteringar uppgår till 32,6 mnkr vilket är 22,8 mnkr lägre än budgeterade 55,4 mnkr. Investeringen i Levinsgården i Gäddede har påbörjats under 2011 och kommer att färdigställas under 2012. Bedömningen är att kostnaderna kommer att bli lägre än budgeterat.

2011 har investeringsredovisningen utifrån tidigare synpunkter kommenterats med en totalkalkyl för större investeringsobjekt som löper över flera år. Levinsgården är dock enda objekt som faller inom ramen för större investeringsprojekt 2011.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget. En jämförelse mot prognoser under året samt mot föregående års utfall skulle dock höja informationsvärdet ytterligare.

Nämndernas budgetavvikelse samt prognoserna per sista augusti och april redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd (mnkr)	Netto budget	Utfall	Prognos Augusti	Prognos April
Revision	0,9	0,1	0,0	0,0
Fullmäktige, kommunstyrelse	189,0	4,2	2,9	3,4
Miljö- och byggnämnd	4,0	0,0	0,0	0,0
Barn-, kultur- och utbildningsnämnd	199,3	-3,6	-7,4	-6,5
Socialnämnd	273,3	0,2	-4,7	-6,2
Närvårdsnämnd	17,8	-0,9	-0,9	-0,5
Överförmyndaren	1,0	-0,2	-0,2	0,0
Summa nämnderna	685,3	-0,2	-10,3	-8,3

Budgetföljsamheten har varit relativt god de senaste två åren. Jämfört med prognosen per augusti har avvikelsen för barn- kultur- och utbildningsnämnden minskat med 3,8 mnkr och uppgår nu till -3,6 mnkr och socialnämnden har lyckats nå ett litet plusresultat, +0,2mnkr. Kommunstyrelsens resultat uppgår till +4,2 mnkr. Närvårdsnämnden redovisar en negativ budgetavvikelse, motsvarande -0,9 mnkr.

Inom socialnämnden har avvikelsen för bl a hemvård och särskilt boende blivit sämre sedan prognosen per augusti. Däremot har resultatet förbättrats väsentligt för ett flertal verksamheter, exempelvis administration, bostad med särskild service vuxna samt hemsjukvård. I övrigt redovisas både positiva och negativa avvikelser för de olika verksamheterna.

Barn-, kultur- och utbildningsnämndens budgetavvikelse uppgår till -3,6 mnkr. Budgetramen för 2011 innehöll en post avseende lokalanpassning som beslutades redan inför 2010. Anpassningen är inte genomförd men besparingen har inför 2012 överförs till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsens budgetavvikelse uppgår till 4,2 mnkr där den största delen, 3,3 mnkr kan hänföras till att den budgeterade potten för balanskravet.

Närvårdsnämnden Frostvikens budgetavvikelse uppgår till -0,9 mnkr. Under 2011 har tillkommit beslut som stora enskilda insatser som nämnden inte har haft beredskap för. Även kostnader för ambulansverksamheten har haft högre kostnader än budgeterat.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunens bedömning av att balanskravet har uppfyllts.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

3.1.3.1 Finansiella mål

Vi bedömer att de finansiella målen uppnås i och med resultat- och ställning 2011.

Finansiellt mål, fastställt av fullmäktige i budget 2010	Utfall 2010	Måluppfyllelse
Budget i balans – Kommunens ekonomiska resultat ska uppgå till 14 mnkr.	Resultatet uppgår till 14,2 mnkr efter balanskravsutredning.	Ja. Målet uppfylls.
Investeringarna ska uppgå till i genomsnitt max 20 mnkr per år.	Investeringarna uppgår till 32,6 mnkr 2011.	Ja. Målet uppfylls om man slår ut det på de tre senaste åren.
Amortering pensionsskuld 25 mnkr.	25 mnkr har öronmärkts till att minska pensions-skulden.	Ja. Målet uppfylls.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har inte fastställt verksamhetsmål avseende god ekonomisk hushållning för 2011. Sedan tidigare har det funnits två verksamhetsmål på övergripande nivå och det görs en uppföljning gentemot dessa mål:

- Kommunens totala lokalyta ska minskas med 4 000 kvm per år
- Antalet anställda ska anpassas efter omvärld och demografi

Kommunens lokalyta har minskat med 3 322 kvm netto under 2011 och målet uppfylls inte. Antalet anställda har ökat med 22 personer jämfört med 2010. I förvaltningsberättelsen framgår endast att organisationen har anpassat sig i förhållande till demografin men det finns ingen djupare analys till varför man gör denna bedömning. Vi anser att uppföljningen av verksamhetsmålen på ett tydligare sätt borde ha kopplats till begreppet god ekonomisk hushållning.

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar redogör för utfallet av årets verksamhet och att redovisningarna följer en enhetlig struktur. Däremot anser vi att redovisningen av måluppfyllelse kan utvecklas och att vidtagna åtgärder för att förbättra resultatet kan beskrivas på ett tydligare sätt.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att årsredovisningen med nedan noterade avvikelser redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Resultaträkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Vi bedömer att årsredovisningen inte uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper och därmed inte heller är upprättad i enlighet med god redovisningssed.

Vi bedömer att resultaträkningen inte ger en rättvisande bild av årets resultat.

Underhållskostnader motsvarande 8,6 mnkr samt diverse projekt och övriga kostnader motsvarande, 6,2 mnkr, som ur redovisningssynpunkt bör hänföras till 2012 har felaktigt kostnadsförts på 2011. Enligt god redovisningssed ska kostnader bokföras det år de redovisningsmässigt uppstår.

Redovisningen av pensioner intjänade före 1998 följer inte reglerna i KRL (kommunala redovisningslagen). Avvikelsen bedöms inte påverka en utomståendes bedömning av kommunens ekonomi negativt och avvikelsen bedöms även som allmänt förekommande och enligt det "allmänna rättsmedvetandet" uppfattas den inte som allvarlig. Resultateffekten motsvarar ca 20 mnkr.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år:

<i>Resultaträkning och prognos 2011-12-31</i>	<i>Utfall 2010</i>	<i>Utfall 2011</i>	<i>Förändr%</i>
Verksamhetens intäkter	159,3	186,8	17,3%
Verksamhetens kostnader	-805,6	-830,6	3,1%
Avskrivningar	-40,1	-27,7	-30,1%
Verksamhetens nettokostnader	-686,6	-671,5	-2,18%
Skatteintäkter	435,5	439,8	1,0%
Generella statsbidrag	283,1	282,1	-0,4%
<i>Summa skatter och statsbidrag</i>	<i>718,6</i>	<i>721,9</i>	<i>0,4%</i>
Finansiella intäkter	1,2	6,0	
Finansiella kostnader	-6,2	-46,4	
Årets resultat	27,0	10,0	

En analys av händelser, förändrade redovisningsprinciper och "opåverkbara" poster som haft väsentlig påverkan på *skillnaden* mellan åren redovisas nedan.

- Verksamhetens nettokostnader har minskat med 15 mnkr, där den största förklaringen är att en extra nedskrivning motsvarande 13 mnkr belastade 2010 års resultat. Om man bortser från denna post är kostnaderna ungefär på samma nivå som 2010.
- Skatter och statsbidrag har tillsammans ökat med 0,4 %, vilket motsvarar 3,3 mnkr. Det tillfälliga konjunkturstöder för 2010 motsvarande 12 mnkr finns inte kvar 2011.

- De finansiella intäkterna har ökat med nästan 5 mnkr från 2010.
- Av den kraftiga ökningen av de finansiella kostnaderna, totalt 40 mnkr kan 33 mnkr hänföras till den sänkta diskonteringsräntan avseende pensioner.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen inte ger en helt rättvisande bild av tillgångar, avsättningar, skulder och eget kapital. Som en följd av den felaktiga redovisningen av pensioner, underhållskostnader samt projekt och övriga kostnader som felaktigt har belastat 2011 år resultat är den ekonomiska ställningen inte heller rättvisande.

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter.

Bilagor och specifikationer finns i tillräcklig omfattning.

Vår bedömning är att tillgångarna, avsättningarna och skulderna med ovan beskrivna undantag existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och har värderats enligt principerna i KRL.

Kommunen avviker från god redovisningssed enligt följande:

- Kommunal redovisningslag 5 kap 4 § Pensionsutbetalningar. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen. Kommunen redovisar pensionsförmåner intjänade före 1998 i balansräkningen som en avsättning istället för ansvarsförbindelse.
- RKR:s (Rådet för kommunal redovisning) rekommendation nr 18 intäkter från avgifter, bidrag och försäljning. Investeringsbidrag bruttoredo visas inte enligt rekommendationen. Avvikelsen redovisas öppet i årsredovisningen.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar. Noter finns i tillräcklig omfattning.

Vi bedömer att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden. Konsolideringen av underliggande enheter beskrivs på ett korrekt sätt och olikheter i redovisningsprinciper mellan enheter beskrivs och effekten framgår. De justeringar som görs avser koncerninterna transaktioner som elimineras för att ge en rättvisande bild av resultat och ställning.

Kommunen har valt att inte ta med Norra Jämtlands Räddningstjänstförbund i koncernredovisningen. Verksamheten är av obetydlig omfattning, dvs omsättningen och omslutningen är mindre än 2 % av kommunens skatteintäkter och statsbidrag vilket innebär att kommunalförbundet kan undantas enligt RKR 8.2.

I förvaltningsberättelsen finns en bokslutsanalys för kommunkoncernen och under avsnittet "årsberättelser" finns verksamhetsberättelser för respektive bolag.

Kommunen redovisar för 2011 i en tablå samtliga ekonomiska engagemang inom koncernen i enlighet med RKR:s rekommendation 8.2 .

2012-03-30

Hans Stark
Sakgranskning

Anneth Nyqvist
Projektledare/Uppdragsledare